

2.3.c. Karotis Arter

2.3.c.1. Arter Patolojilerinin Endovasküler Tedavi Seçenekleri (Karotis Arter)

Altay Nihat ACAR¹

Giriş

Karotis arter darlıklarının (KAD) endovasküler tedavisinde genellikle karotis arter stentleme (KAS) yöntemi uygulanmaktadır. Bu tedavi yönteminin başarısı; altın standart yöntem olan karotis endarterektomi (KEA) ile birçok randomize kontrollü çalışmalar (RKÇ) ile karşılaştırılmıştır. Bu tedavi yöntemi planlarken göz önünde bulundurmanız gereken hasta özellikleri, KEA mı yoksa KAS mı seçilmesi gerektiğine yönelik kılavuz önerileri, perioperatif ilaç seçimleri, işleme dair kullanılması gereken ek cihazlar (emboli koruyucu sistemler vb.) ve vasküler erişim yolları büyük önem arz etmektedir.

KAD endovasküler olarak tedavi edilmesi önerisi ilk olarak 1977'de Mathias tarafından öne sürülmüştür (1, 2). 10 yıl sonra balonla genişletilen stentlerin serebrovasküler hastalıklarda kullanımı başlamış ve Mathias ve ark. iki hastada başarılı karotis arter stentleme işlemi gerçekleştirmiştir (3). Ancak bu tedavi yöntemi öncelerde büyük heyecan uyandırmasına rağmen yüksek perioperatif inme oranları (%6-9) nedeniyle tedbirle yaklaşılan bir yöntem olarak klinik uygulamada yerini almıştır (4). 1990 yılında Theron ve ark. KAS uygulaması esnasında emboli koruyucu sistemler (EKS) kullanımının inme oranlarını dramatik olarak düşürdüğünü kanıtlayan çalışmalarını yayınlamış ve KAS yönteminin cazibesini tekrar kazanmasını sağlamıştır (5).

¹ Op. Dr., Kilis Devlet Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, altaynihatacar@hotmail.com

yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Kılavuzlar doğru yöntemin seçiminde; yapılan randomize kontrollü çalışmalar başta olmak üzere araştırmaların sonucuna göre önerilerde bulunmaktadır. Gelişen teknoloji ve yeni cihazların kullanımı ile daha az invaziv yöntemler her geçen gün daha yüksek oranda tercih edilebilir olmaktadır. Hekim olarak önceliğimizin en çok yarara, en az zarara yol açacak tekniğin belirlenip yöntemler arasında anlamlı fark yoksa en az invaziv olan girişimin seçilmesi olduğu kanaatindeyim.

Kaynaklar

1. Mathias K. [A new catheter system for percutaneous transluminal angioplasty (PTA) of carotid artery stenoses]. *Fortschr Med.* 1977;95(15):1007-1011.
2. Mathias K, Mittermayer C, Ensinger H, et al. [Percutaneous catheter dilatation of carotid stenoses --animal experiments (author's transl)]. *Rofo.* 1980;133(3):258-261.
3. Marks MP, Dake MD, Steinberg GK, et al. Stent placement for arterial and venous cerebrovascular disease: preliminary experience. *Radiology.* 1994;191(2):441-446.
4. Diethrich EB, Ndiaye M, Reid DB. Stenting in the carotid artery: initial experience in 110 patients. *J Endovasc Surg.* 1996;3(1):42-62.
5. Theron J, Courtheoux P, Alachkar F, et al. New triple coaxial catheter system for carotid angioplasty with cerebral protection. *AJNR Am J Neuroradiol.* 1990;11(5):869-874; discussion 875-867.
6. AbuRahma AF, Avgerinos ED, Chang RW, et al. The Society for Vascular Surgery implementation document for management of extracranial cerebrovascular disease. *J Vasc Surg.* 2022;75(1s):26s-98s.
7. Malik RK, Vouyouka A, Salloum A, et al. Tips and techniques in carotid artery stenting. *J Vasc Surg.* 2009;50(1):216-220.
8. Alpaslan A, Wintermark M, Pintér L, et al. Transcarotid Artery Revascularization With Flow Reversal. *J Endovasc Ther.* 2017;24(2):265-270.
9. Palombo G, Stella N, Faraglia V, et al. Cervical access for filter-protected carotid artery stenting: a useful tool to reduce cerebral embolisation. *Eur J Vasc Endovasc Surg.* 2010;39(3):252-257.
10. Malas MB, Leal J, Kashyap V, et al. Technical aspects of transcarotid artery revascularization using the ENROUTE transcarotid neuroprotection and stent system. *J Vasc Surg.* 2017;65(3):916-920.
11. Aboyans V, Ricco J-B, Bartelink M-LEL, et al. 2017 ESC Guidelines on the Diagnosis and Treatment of Peripheral Arterial Diseases, in collaboration with the European Society for Vascular Surgery (ESVS): Document covering atherosclerotic disease of extracranial carotid and vertebral, mesenteric, renal, upper and lower extremity arteries Endorsed by: the European Stroke Organization (ESO) The Task Force for the Diagnosis and Treatment of Peripheral Arterial Diseases of the European Society of Cardiology (ESC) and of the European Society for Vascular Surgery (ESVS). *European Heart Journal.* 2017;39(9):763-816.
12. Tendera M, Aboyans V, Bartelink ML, et al. ESC Guidelines on the diagnosis and treatment of peripheral artery diseases: Document covering atherosclerotic disease of extracranial carotid and vertebral, mesenteric, renal, upper and lower extremity arteries: the Task Force on the Diagnosis and Treatment of Peripheral Artery Diseases of the European Society of Cardiology (ESC). *Eur Heart J.* 2011;32(22):2851-2906.